

“Празнує днесь Церква визначне торжество трьох Учителів, вони бо укріпили Церкву своїми божественними догматами” (Сідален утрени празника).

Празник Трьох Святителів

Тридцятого січня (за юліянським календарем 12 лютого) святкуємо пам'ять трьох великих і дуже визначних єрархів, учителів, проповідників і Отців Східної Церкви: святого Василія Великого, святого Григорія Богослова і святого Йоана Золотоустого. У нашому народі цей празник знаний як свято Трьох святих.

Отці, три єрархи-святителі — це велетні віри, духа, святості й науки. Вони передали нам чисту віру Нікейського Собору, вони пояснили нам догми про Святу Тройцю, Христове божество та Пресвяту Євхаристію. За їхні заслуги Східна Церква називає їх у своїх богослужбах рівноапостольними, органами Святого Духа, колонами Церкви та вчителями

вселенної. Усі троє жили в IV столітті — золотому віці християнської віри. Святий Василій і святий Григорій це сини славної Кападокії (Мала Азія), близькі друзі і майже однолітки. Святий Йоан Золотоустий — антиохієць і молодший від них на 20 літ. Усіх їх єднала апостольська ревність за святу віру і спасення душ.

(Продовження на 2 сторінці)

Слово на Неділю про Закхея

У 32-у неділю після Зіслання Святого Духа чуємо про Закхея, голову над митарями, чоловіка малого зросту, який, охоплений нестримним бажанням бачити Ісуса, натрапивши на перешкоду — силу-силенну народу — виліз на сикомор.

Природна реакція. Адже в попередні тридцять одну неділю цей Ісус повертав до життя тих, кого вже несли на цвинтар, виганяв бісів, зціляв хворих, привертаючи їм зір і владу у ногах,

годував тисячі, розмножуючи хліби, втихомирював бурю і ходив по воді. Як пропустити таку нагоду — побачити людину, яка ділом і словом (Продовження на 2 сторінці)

Життя у вірі і єдність у Христі

Десять років тому, 26 січня 2001 року, було офіційно повідомлено, що новим Главою УГКЦ обрано Блаженнішого Любомира. У неділю, 28 січня 2001 року, у соборі Святого Юра у Львові було відслужено урочисту Архиєрейську Літургію, під час якої відбулася інтронізація (введення на престол) новообраного Предстоятеля УГКЦ. У своїй інтронізаційній промові Блаженніший Любомир вказав на своїх два основних завдання: життя у вірі і єдність у Христі.

«Жити у вірі, допомагати віруючим і невіруючим, щоб ми усі з'єдналися у тій вірі, щоб наш народ, наша Церква була тим великим одним в Ісусі Христі. І це не є моя особиста програма. Це те, що ми одержали від наших предків. І ми хочемо це здійснювати. Сьогодні в наших обставинах і тим способом ми прославимо Бога, який дав нам цей дар», — сказав 28 січня 2001 року Блаженніший Любомир.

«Сьогодні мене поставлено на престол Первосвятителів нашої Церкви. На тому престолі сиділи галицькі Митрополити і тим ми заманіфестували тяглість життя нашої Церкви, що ми продовжуємо той світлий шлях у житті нашої Церкви», — такими словами розпочав свою першу як Глави Церкви промову Блаженніший Любомир і накреслив програму майбутнього правління.

«Більше вже як тисячу років Господь Бог наш народ обдарував даром святої віри. І наш народ радо цей дар прийняв. І свята віра Христова була тим елементом, який сформував наш нарід», — казав у своїй інтронізаційній промові Блаженніший Любомир, наголошуючи, що найважливішим (Продовження на 3 сторінці)

Святкова Літургія у Холмі

24 січня 2011 року у колишньому катедральному соборі Різдва Пресвятої Богородиці Холмської єпархії за участю духовенства Української Греко-Католицької та Римо-Католицької Церкви на знак вшанування пам'яті Пратулинських мучеників була відслужена Божественна Літургія. Напередодні, в день літургійного вшанування — 23 січня, в семінарії Святого Йосафата в Любліні був відслужений Молебень до Пратулинських мучеників.

У величому катедральному храмі колишньої Холмської єпархії Київської митрополії, тепер базиліці Римо-Католицької Церкви Люблінської архидієцезії, на святкову Літургію зібралися миряни УГКЦ та вірні РКЦ, багато з яких є нащадками нашої Церкви на Холмщині. У храмі, що своєю величиною і архітектурною спорудою захоплює подих у присутніх, бачимо теж велич нашої Церкви і силу народу, що споконвіку тут проживав.

Святкову Літургію служили парох парафії Святого Миколая в Холмі, митрофорний протоієрей д-р Стефан Батрух, місцевий кустох теперішньої базиліки о. прелат Тадей Кондзьолка, парох неоунійної парафії в Костомлотах на Підляшші о. Збігнев Никонюк, сотрудник цієї ж парафії о. Андрій та докторант Католицького університету Івана Павла II в Любліні о. Сергій Стесенко, який надає літургійну допомогу і задіяний у семінарійному житті греко-католицьких питомців у Митрополічій духовній семінарії в Любліні. Хор української семінарії Святого Йосафата

разом з докторантами КУЛ-ю прикрасили святкову відправу своїм співом.

Щороку дедалі більша кількість вірних бере участь у відправах на честь літургійного вшанування українських мучеників (Продовження на 3 сторінці)

Холмська катедр.

Слово на Неділю про Закхея

(Продовження з 1 сторінки)

засвідчує про свою особливу тотожність і місію. Для Закхея важливим був зокрема один аспект поведінки Ісуса: він, на відміну від загалу, не погорджував митарями, тими зненавидженими народом колаборантами римських окупантів, які дерли шкуру зі своїх співвітчизників. Навпаки — одного з них, Матея, покликав до гро- на апостолів.

Закхея можна вважати прототипом численних у літературі і фільмах мерзотників, які викликають у нас симпатію. Бо відчуваємо, що не-заперечне зло, яке скоїли в житті, є швидше за все результатом фатального збігу обставин, ніж виявом їхнього внутрішнього «я», справжнього стану серця. Вистачить одна мить — зустріч з людиною, подія, найчастіше болісна, страждання, власне або інших, щоб на сто вісімдесят градусів змінився напрямок мандрівки, щоб народилася нова людина. Закхей мав багато щастя, бо зустрів Боголюдину. І з цієї зустрі-

чі вийшов як людина зцілена. З привертним зором, завдяки чому врешті добачив вбогих; з реанімованою совістю, яка докоряє за кривду зроблену ближньому.

Звучатиме парадоксально, але нині бракує Закхей. Людей, які, одержимі прагненням знайти істину не втікали б від ризика осмішитись, і «вилазили на дерева», щоб бачити більше і далі. Чоловіків і жінок, які дошкульно відчуваючи самотність, шукали б автентичних приятелів довкола себе, а не спрепарованих у віртуальному просторі. Тих, хто отримавши прощення, хотіли б конкретно допомогти вбогим і скривдженим.

Закхей захопився Ісусом, який воскрешав мертвих до цього, приреченого на смерть життя. Чудотворцем, який розмножував насущний хліб, наситившись яким, людина знову відчувала голод. Церква об'єднує людей, прищеплених хрещенням до життя безсмертного, до самого

Христа, який смертю подолав смерть. У Церкві Христос дає нам хліб живий, себе самого. Інтенсивність благородних перемін повинна бути, отже, незрівнянно вищою, ніж у Закхея. А як є? Опитування показали нещодавно, що понад сімдесят відсотків католиків у Польщі не має і не хоче мати впливу на функціонування своєї парафії. У міських парафіях, коли проголошується, що за тиждень прибуде єпископ, багато вірних приходять на Літургію без його участі, бо триває вона стандартних п'ятдесят хвилин. Число молодих людей заангажованих у волонтеріят радикально впало. Довідка про участь у ньому вже непотрібна, бо демографічний спад послабив конкуренцію за місця праці і на вишах. У 2008 році одним з претендентів на пост президента США був Майк Гакабі, колишній баптистський пастор. По роках

служіння наростала в ньому фрустрація: «Спочатку я підходив до своєї місії дуже ідеалістично. Я гадав, що більшість вірних очікує від мене, щоб я став капітаном військового корабля, який везе Господне військо до битви за зміну обличчя світу. З плином літ я переконувався, що люди хочуть, аби я був капітаном лайнера любові, на якому всі класно бавляться».

Греко-католики живуть у Польщі і США. Невблаганний закон впливу оточення на одиниць і спільноти мусить справджуватись і в нашій ситуації. Якими є відсотки заангажованості, як сприймається візит єпископа, чи парафія є товариством взаємного звеличування, замість того щоб бути світлом, сіллю і закваскою нового життя. Кілька тижнів передпостя є сприятливим часом для призадуми.

о. Богдан Панчак

Празник Трьох Святителів

(Продовження з 1 сторінки)

ЗНАМЕННІ РИСИ ТРЬОХ СВЯТИТЕЛІВ

Святий Василій Великий (329-379)

Його батьки і діди — визначні патриції, заслужені і впливові роди та безстрашні визнавці святої віри. Його небуденні здібності, надзвичайно швидкий розум, велике бажання знань, а також фінансова спроможність, відкрили дорогу до найвищих і найкращих тодішніх шкіл і професорів. Британський історик Ф. Фарвар так описує особу святого Василя: „Його риси і постава, його струнка постать, бліде обличчя, бистре око, серйозна поведінка свідчили про шляхетське походження. Природна визначність характеру робила несмілими його ворогів, а захоплювала його приятелів. Це був уроджений володар, який християнською покорою ледве здушував почуття власної вишості” (Життя святих, Т. II).

Слуга Божий Митрополит Андрей Шептицький (ЧСВВ) у вступі до Аскетичних Творів святого о. нашого Василя Великого сказав про нього: „Василій це чоловік всебічно освічений у всіх напрямках тодішнього знання, знаменитий бесідник, незрівнянний знавець Святого Письма, знаменитий догматист та полеміст у боротьбі проти аріянів”.

Святий Василій за своєю природою аскет і богослов. Будучи архієпископом Кесарії у Кападокії, він зарекомендував себе як справжній оборонець святої віри, добрий організатор, знаменитий бесідник, визначний письменник, реформатор богослуження і святої Літургії, ревний опікун сиріт та вбогих, законодавець монашого життя в монастирях. За його заслуги свята Церква дала йому титул Великого, його пам'ять наша Церква вшановує в день його смерті 1 січня.

Святий Григорій Богослов (к. 326-390)

Його батько, також на ім'я Григорій, був єпископом у Назіанзі в Кападокії. Ще до його народження побожна мати Нонна склала обітницю віддати сина на службу Богові. Відтак, вручаючи Святе Письмо юнакові, вона сказала: „Як обіцяла, приношу тебе Богові, тож сповни мое бажання. Ти народився внаслідок моїх молитов. І про це тепер молюся, щоб ти був досконалий. Вручаю тобі, мій сину, цей дорогоцінний скарб,

орудий ним через ціле твоє життя а в майбутньому одержиш ще більші блага”.

Як святий Василій, так і святий Григорій одержав всебічну освіту у високих школах. У дорозі на студії до Атен його корабель захопила на морі велика буря. Він тоді ще не був охрещений, і, боячися, що загине без святого хреста, склав обіт: коли щасливо врятується, то посвятить себе службі Богові. В Атенах він зустрів святого Василя і вони стали вірними друзями на ціле життя. Про їхнє життя в Атенах він коротко каже: „Ми знали тільки дві дороги: одну до храму на молитву, а другу до школи по науку”.

Батько Григорія висвятив сина на священника, а святий Василій відтак призначив його на єпископа Сазими. Святий Григорій кілька літ був архієпископом Царгорода. Він відзначився як глибокий проповідник. Його проповіді — мистецькі перлини й архитвори бесідництва. Святий Григорій великий звеличник святої Тройці. Догму про Святу Тройцю він кладе в основу християнської релігії. За свої богословські науки отримав назву Богослова. Візантійці звали його християнським Демосфеном.

Святий Григорій за природою тихий, ніжний, чутливий і співчутливий. Завжди мріяв про життя молитви і контемпляції на самоті. Залишив проповіді, поезії і листи. Написав гарне Надмогильне Слово на честь свого друга святого Василя Великого та на честь свого батька Григорія. Пам'ять його смерті вшановуємо 25 січня.

Святий Йоан Золотоустий (347-407)

Він — дитина великого міста Антіохії. Там народився і довгі літа вів активну діяльність як ревний священник і невтомний проповідник. Проповідь була нерозлучною частиною його життя і душі. „Не можу одного дня проминути, — каже він своїм слухачам, — щоб вас не накормити зі скарбів Святого Письма”. Мав слабе здоров'я, але коли виходив на проповідницю, то відновлював свої сили. Він сам про це говорить: „Проповідування робить мене здоровим. Як тільки відчиню свої уста, то зникає всяке умучення”. Своїми проповідями він захоплював великі маси. У проповідях і гоміліях дає гарне пояснення великої частини Святого Письма Старого й Нового Завіту. За свої палкі і поривисті проповіді він отримав назву Золо-

тоустого. Святий Йоан Золотоустий, як священник і як єпископ, цілком відданий своїй Церкві і своїм вірним. Він великий приятель і опікун убогих, удів і сиріт, його світлі таланти винесли його на архієпископський престол столичного міста Царгорода.

Святий Йоан Золотоустий — це ревний і повний жертви пастир, незрівнянний бесідник, учитель віри й моралі. До нас дійшло понад 800 його проповідей, книга Про священство та багато листів. На наших землях ще в княжих часах нічиїх проповідей так не знали і читали, як його. У домонгольській добі в нас було багато перекладів і вибраного з його проповідей під різними назвами, як „Златоуст”, „Златоструй”, „Ізмарагд”, „Маргарит”. „Ізборник” князя Святослава 1033 року містить у собі вибране з творів Йоана Золотоустого, Василя Великого, Григорія Богослова, Атанасія Великого, Григорія Ниського та інших. Його пам'ять відзначаємо два рази в році: день його смерті — 13 листопада і перенесення його мощей — 27 січня.

УСТАНОВЛЕННЯ ПРАЗНИКА

Празник Трьох Святителів належить до найновіших празників грецької Церкви. Поштовхом до встановлення цього празника була велика суперечка у другій половині XI ст. про те, хто з них трьох є більш цінний для Церкви. Одні вище ставили святого Василя Великого, другі святого Григорія Богослова, а ще інші святого Йоана Золотоустого. Прихильники святого Василя звались василіяни, святого Григорія — григоріяни, а святого Йоана — йоаніти. Цей спір розв'язали самі Святителі. Вони спочатку кожен зокрема, а потім усі трое з'явилися Йоанові — єпископові міста Евхаїти, який відзначався мудрістю, знанням, чеснотами, і сказали: „Ми, як бачиш, одне в Бога й нічого нема в нас противного чи спірного, а кожний з нас у своєму часі окремо натхнений

Божим Духом навчав, що було потрібно для спасення людей. Тож нема між нами ні першого, ні другого, але як назвеш одного, то за ним ідуть два інші. Встань, отже, і накажи тим, що через нас сваряться, щоб не ділилися, бо як за життя, так і після смерті нашим намаганням є всі сторони світу зводити до миру і єдності. Установи, отже, святкування нашої пам'яті в одному дні так, як ми одне в Бога, а ми будемо помагати до спасення тим, що святкуватимуть нашу пам'ять”.

Єпископ Йоан зробив, як йому доручили Святителі. А через те, що свята Церква вже святкувала в січні пам'ять кожного з них зокрема, то він 1076 року призначив їхній спільний празник на 30 січня. Крім того, він на їхню честь склав проповідь, уклав тропарі, канони і стихири. Наші літописи 1076 року згадують про встановлення цього празника в Греції.

ТРИ СВЯТИТЕЛІ В БОГОСЛУЖЕННІ ПРАЗНИКА

Богослужба празника оспівує і прославляє трьох Святителів за їхню гарячу любов до Бога і ближнього, непохитну віру, значення для святої Церкви, світлі чесноти, Божу мудрість та заступництво. „Василій — божественний ум, — співаємо на стиховні малої вечірні, — Григорій — божественний голос, Йоан — прегарний світильник. Хай будуть прославлені три визначні угодники і служителі Тройці”. У стихири на стиховні вечірні сказано: „Духа органи, грому божественного труби, блисківки проповідництва, світильники всесвітлі, золоті і світоносні в Бозі, преблаженний Василію, Григорію всемудрий, всезолотий і всечесний Йоане”.

У стихирах вечірні, утрєні й канони знаходимо багато похвальних зворотів і порівнянь, якими свята Церква висловлює

Продовження на 7 сторінці)

Святкова Літургія у Холмі

(Продовження з 1 сторінки)

Пратулина, датою якого в церковному календарі визначено 23 січня.

Історична довідка

6 жовтня 1996 року у Римі, в базиліці Святого Петра, відбулося урочисте проголошення блаженними 13 українських мучеників Пратулина. Імена блаженних українських мучеників

Святелище холмської катедрі.

Підляшшя і Холмщини, які в 1874 році віддали своє життя за єдність Церкви і збереження візантійсько-української традиції, постійно нагадують нам правду про те, що Українська Церква в єдності з Апостольським Престолом упродовж багатьох століть свідчила світові, що мучеництво — це складова частина її сутності.

Слід згадати, що імена 13 блаженних є яскравим свідченням їхньої приналежності до українського народу, споконвічними теренами якого завжди були Холмщина і Підляшшя. На іконі Пратулинських мучеників блаженні — Данило Кармаш, Лука Бойко, Вартоломій Осип'юк, Онуфрій Василюк, Пилип Герилук, Костянтин Бойко, Микита Грицюк, Ігнатій Франчук, Вікентій Левонюк, Іван Андреюк, Костянтин Лукашук, Максим Гаврилюк, Михайло Ваврищук — тримають в руках зелене пальмове гілля, що є символом вічного життя.

У 1874 році Римський Архієрей Пій IX проголошує енцикліку «*Omnem sollicitudinem*» («Усяку турботу»), в якій засуджує дії, що їх царський режим Російської імперії починає впроваджувати на Холмщині і Підляшші, насаджуючи таким чином план „воз'єднання” з Російською Православною Церквою. Однак, користуючись тим, що значна частина українських земель — Холмщини, Підляшшя та усєї Волині перебувала під пануванням Царської Росії, вже в 1875 році офіційна російська влада приєднує Холмську греко-католицьку єпархію до Російської Православної Церкви, а на міс-

Палата холмських єпископів.

ці структур Греко-Католицької Церкви створюються православні, які на сьогодні включають вже лише нащадків тих часів — вірних Польської Автокефальної Православної Церкви.

Так званий «Акт соборного духовенства Холмського» 1875 року був прототипом Львівського псевдособору 1946 року і його наслідком стали масові переслідування і вбивства вірних Греко-Католицької Церкви. У місті Сідельце (тепер польське Siedlce на Підляшші), біля пам'ятника Іванові Павлові II, встановлені пам'ятні таблиці з надписами понад 50 місцевостей, в яких українські мешканці Підляш-

шя і Холмщини героїчно віддали своє життя, відстоюючи єдність Греко-Католицької Церкви з Апостольським Престолом і не бажаючи переходити в лоно Російської Православної Церкви.

Звістка, яка кілька років тоді прийшла з Рима, про повернення Холму титулярного престолу в Католицькій Церкві, принесла радість багатьох українців греко-католиків велику. Адже, окрім Кам'янця на Поділлі, що є також титулярним престолом в Католицькій Церкві, черга дійшла і до Холма.

Інформацію підготував о. Сергій Стесенко

Життя у вірі і єдність у Христі

(Продовження з 1 сторінки)

у житті нашого християнського народу є свята віра.

«У минулому столітті, у столітті жахливих переслідувань, що віру зберігали навіть ціною життя», — підкреслював новообраний Першоієрарх Церкви і приводив у приклад єпископів, священників, духовенство, монахів, монахинь, мирян, які щиро старалися жити даром святої віри. «Ми маємо безліч мучеників і сповідників в рядах нашої Церкви, і цей найцінніший, найдорожчий дар ми мусимо зберегти».

«Ми дивимося на нашого Господа. Придивляємося до того, що Він робить, прислухаємося до того, що Він каже і від Нього вчимося. Вчимося, що значить жити з віри. Бо жити з віри, вживаючи слова народної старинної приповідки, — це значить хотіти того самого, що й Ісус хоче і відкидати те саме, що відкидає Христос», — зауважував Блаженніший Любомир.

У своїй інтронізаційній промові Глава Церкви підкреслював, що для народу, який вийшов із горнила переслідувань ознакою великої духовності є «вміти не хотіти мститися». Тим, хто «в якийсь спосіб через ці переслідування, що були, віддалився від Церкви, віддалився від життя віри, але не втратив охоти», Блаженніший Любомир радив подивитися «на себе, на своє докільля, на наш нарід, на нашу державу, на нашу Церкву очима Христа».

Другим наслідком життя у вірі Блаженніший Любомир визнавав подолання поділу між християнами. Новообраний Першоієрарх наголошував, що за часів князя Володимира була одна Церква і висловлював припущення, чому поділ між нашим християнським народом існує тепер: «Може, тому, що наша віра охолола?». Глава Церкви бачив вихід у тому, щоб віджити

віру, зробити її діяльною у щоденному житті, у наших відносинах між католиками, між християнами, і стосовно навіть інакомислячих та інаковіруючих. «Якщо б ми так як Ісус Христос подивилися одне на одного як на тих, хто потребує підтримки, я думаю, що якби така була в нас віра, то, напевне, і це велике лихо проминуло б», — наголошував Блаженніший Любомир.

«Якщо ми, дорогі у Христі, з глибини серця те Боже благословення, яке зійшло на наш нарід тому більш як тисячу років, приймемо, якщо ми його на правду зробимо змістом нашого життя, тоді у нас буде надія, тоді ті всі тривоги, що сьогодні наше життя роблять таким сумним, не будуть нам вже страшні. Ми будемо людьми, які йдуть у світ, несучи розв'язки», — сказав Глава УГКЦ Блаженніший Любомир у своїй інтронізаційній промові під час Урочистої Архієрейської Літургії у Соборі Святого Юра у Львові 10 років тому.

14 грудня 2000 року помер Глава УГКЦ Блаженніший Мирослав Іван (Любачівський). Після його смерті було скликано надзвичайний Синод Єпископів УГКЦ. 26 січня 2001 року офіційно було повідомлено про те, що наступним Главою УГКЦ обрано Блаженнішого Любомира (Гузара). Інтронізація відбулася 28 січня 2001 року в Архикатедральному соборі Святого Юра у Львові. Того ж дня повідомили, що Папа Іван Павло II іменував Блаженнішого Любомира кардиналом Католицької Церкви.

Упродовж першого десятиліття правління Блаженнішого Любомира Церква знайшла своїх вірних на усіх теренах України. У лютому 2002 року було проголошено утворення Донецько-Харківського, 28 липня 2003 року — Одесько-Кримського, а 15 січня 2008 Луцького екзар-

хатів УГКЦ. Найзнаменнішою подією цих років стало перенесення 21 серпня 2005 року осідку Глави УГКЦ зі Львова до Києва, міста Володимирівого Хрещення і столиці незалежної України. Як зауважив Блаженніший Любомир в одному з недавніх інтерв'ю, «ми не прийшли, ми повернулися до Києва».

Найновішим документом, який представляє бачення УГКЦ способу майбутнього об'єднання Церков Володимирівого хрещення є Синадальне послання з нагоди двадцятиліття легалізації УГКЦ, шістдесятип'ятиліття з дня смерті Митрополита Андрея (Шептицького) та двадцятип'ятиліття з дня смерті Патріарха Йосифа (Сліпого), ухвалене 8 грудня 2009 року. У ньому Синод запропонував сопричасну модель майбутньої

єдності: «Замість монопольного володіння християнською Україною, що було характерним знаком минулих епох, ми пропонуємо сопричасну єдність сьогодні ще поділеної Київської Церкви. Однак ця єдність, щоб принести в Україну мир і порозуміння, мусить вирости зсередини, у лоні кожної гілки Київської Церкви. Власне цей процес і започаткувався 1989 року, що став визначальною віхою в житті як греко-католиків, так і православних в Україні. Цей шлях буде непростий, він знатиме вагання й, можливо, відступи, але, як засвідчує наша історія, він насправді невідворотний, бо проліг через жертву і мучеництво, силу духу й висоту помислів, вогонь віри і щирість молитви», — йдеться у документі.

Департамент інформації УГКЦ

Блаженніший Любомир та Митрополит Іван у Мостиськах на ювілей 400-ліття заснування парафії Святого Юра. 2004 р.

Єдність у різноманітності

З нагоди Тижня молитов про єдність християн 20 січня 2011 р. у Валчі в нації греко-католицькій церкві відбулася єкуменічна літургія. Основною темою цьогорічного Тижня молитов стали слова з Діань апостолів: «Тривали вони у навчанні Апостолів і у спільноті, у ломанні хліба, і у молитвах».

У нашій літургії взяли участь священники з римо-католицьких парафій Валча: кс. др Антоні Бадур з парафії св. Миколая, кс. Єжи Славінський з парафії Божого Милосердя, кс. Павел Пельчар з парафії св. Антонія. Духовно поєднався з нами кс. Вацлав Стемпень з військової парафії св. Франциска з Асижу. Крім них у молитвах взяв участь парох православної парафії о. митрат Петро Жорначук. Натомість з Кошаліна приїхав кс. др Януш Буяк, референт у справах єкуменізму кошалінсько-колобжезької єпархії. Усіх священників та мирян привітав парох валецької греко-католицької парафії о. декан Аркадій Трохановський.

У цьому році в рамках запланованих єкуменічних літургій в греко-католицькому храмі був відправлений Акафіст до Пресвятої Богородиці. Його служили вірні греко-католицької парафії, але було це особливе служіння. Акафіст правом виключно українською мовою, але з нагоди єкуменічного тижня молитов ми його відслужили двома мовами — українською та польською. Можна, отже, відмітити, що мав він дуже єкуменічну вимову, навіть міжнародно. Акафіст відправили усі присутні в церкві священники. Стоячи перед іконостасом спільно молилися читаючи на зміну визначені фрагменти богослужіння на двох мовах, натомість хор

відповідав і славив Богородицю українською мовою. Потім ще було читання Апостольських послань та Євангелія. Проповідь виголосив о. др Ярослав Роман з білобської парафії.

Акафіст закінчився відчитанням молитви й уділенням благословення о. Романом усім присутнім. На закінчення єкуменічних молитов о. А. Трохановський подякував священникам, питомцям і вірним, одночасно склав також вітання з нагоди Нового року всім мешканцям Валча, вірним різних християнських спільнот, а хор кількакратно відспівів «Многая літа».

Перед богослужінням, а також після нього присутні мали нагоду послухати українських та польських колядок у виконанні двох хорів, «Черемхи» і «Хабрів».

Єкуменічні літургії відбуваються у Валчі вже від кількох літ. Допомагають вони пізнати себе взаємно, збагатитися духовністю інших Церков і одночасно будувати локальну громадськість у переконанні, що різноманітність, яка збудована на християнських фундаментах, допомагає в будівництві добра, взаємного довір'я та пошани. Варто ще згадати, що єкуменічні богослужіння відбуваються в нас кожного року в іншій парафії. Цього року всі ми молилися в нашій парафії Воздвиження Чесного Хреста.

о. Аркадій Трохановський

Йордан у Любліні

Урочистості з нагоди Йорданських свят розпочалися у Любліні 18 січня, у навечір'я Богоявлення Господнього. В семінарійному храмі Святого Йосафата був відслужений повний цикл богослужіння, участь в якому, крім греко-католицьких семінаристів, мали можливість взяти також інші вірні. Богослужіння та Водосвяття здійснили настоятель для українських питомців у Митрополичій духовній семінарії о. Богдан Панчак та докторант кафедри права Східних Католицьких Церков Католицького університету Івана Павла II о. Сергій Стесенко.

Наступного дня, 19 січня, на свято Богоявлення Господнього, в парафіяльній церкві Різдва Пресвятої Богородиці за участю великої кількості вірних та гостей була відслужена Божествена Літургія і здійснено Чин великого освячення води. Богослужіння очолював парох митрофорний протоерей Стефан Батрух, з яким співслужили: о. Богдан Панчак, о. Ярослав Стороняк, о. Леслав Лесик та о. Сергій Стесенко.

Основною думкою проповіді, яку виголосив о. Стефан Батрух, був заклик до вірних почути голос Отця, що до нас промовляє. Почути цей голос є завданням для кожного, щоб відтак слухати Спасителя і виконувати волю Отця.

По закінченні святкової відправи усі охочі мали можливість в парафіяльному будинку розділити свою радість у щедрих трапезах за спільною трапезою, відчувши смак усіх страв Щедрого вечора, які приготували студенти і докторанти вищих на-

вчальних закладів міста Любліна. Треба сказати, що студентська активність у суспільному та релігійному житті Любліна відіграє велику роль у житті української громади.

21 січня, напередодні Дня Соборності українського народу, за традицією, яка склалася впродовж останніх десяти років, греко-католики Любліна спільно з православними українцями вшанували на міському цвинтарі, біля пам'ятника борцям, полеглим за волю України, усіх, хто впродовж історії українського народу спричинився до його єдності та віддав за це своє життя. Панахиду очолив Владика Амель, єпископ Люблінсько-Холмської єпархії Польської Автокефальної Православної Церкви. У церемонії вшанування полеглих за волю України взяли участь, окрім вірних і духовенства ПАПЦ та УГКЦ, ще й вірні РКЦ, представники цивільної влади, військові та поліція.

за ugcc.org.ua

Новорічна зустріч гімназистів з Бань Мазурських

Двадцять друге січня записалося незабутньою подією в історії парафії Бані Мазурські. Новорічне свято, яке підготували батьки учнів, почалося о 18.00 годині. Молодь задбала про музику, а опікуни про суто заставлені столи, на яких знайшлися смачненькі бутерброди, соковиті фрукти, солодощі та різного роду напитки.

Перші сором'язливі кроки молодих ставали бадьорими і веселими у міру розвитку веселощів. Пізнім вечором нікого не можна було побачити на кріслі. Усі весь час радісно танцювали при звуках української музики. Молодші учасники події заохочували своїх опікунів та батьків до спільного танцю. Урізноманітненням зустрічі стали винахідливі конкурси, в яких діти охоче брали участь. Переможці отримали маленькі, символічні дарунки та гарячі оплески присутніх. В прицерковній світлиці пролунав також спільний спів народних пісень. Опівночі тради-

ційно — шампанським для дітей, усі символічно привітали Новий Рік і склали собі вітання.

Суботня зустріч була чудовою нагодою до інтеграції молодих українців з Бань Мазурських та довкілля. Вона надовго залишиться в їх пам'яті.

Особливі слова подяки належать організаторам: с.Мирославі Гнилиця ЗССЙ, о. Павлу Старуху ЧСВВ та батькам. Молоді парафіяни надіються, що таких вечорів буде більше.

Оксана Гнилиця та Катерина Форисяк

Отець П. Старух ЧСВВ серед молоді й дітей Бань Мазурських.

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ В ОЛЬШТИНІ

Цього року Миколай в Ольштині мав досить багато праці. В переддень свята Св. Миколая, 18 грудня 2010 р., цілий день заохочував мешканців і гостей Ольштина, які брали участь у Передріздвяному ярмарку в центрі міста, відвідати і почастуватися традиційними стравами Свят-вечора. Виставку страв історичних і сучасних кулінарних різдвяних традицій мешканців Вармії і Мазур в черговий раз організувала, спільно з Етнографічним скансеном з Ольштинка, Парафія Покрови Пресвятої Богородиці в Ольштині. Цьогорічна презентація страв відбулася в Музеї Вармії і Мазур. Програму виставки, а також щедро заставлений стіл в українській традиції, який організатора-

ми і відвідувачами був визнаний найкращим, приготували Єва Лось, Дарія Кайда, Юрій Ринковський та Андрій Цюпа, .

В день свята, св. Миколай завітав до ольштинської парафії. Після Літургії всі з нетерпінням чекали його прибуття. Своєю присутністю, розмовою з дітьми та щедрими подарунками Святковий Гість приніс багато радості усім парафіянам, особливо наймолодшим. Діти віддячилися Миколаєві численними піснями, віршами приготовленими до його зустрічі. Не забув Миколай принести подарунок також с. Магдалині СНДМ, яка приготувала це святкове дійство.

о. Миколай Костецький

Святий Миколай з дітьми ольштинської парафії.

Проща греко-католиків до Святої Землі

(Продовження з попереднього числа «Благовіста»)

Єрусалим — серцевина Святої Землі

Окремою точкою Прощі грекокатоликів до Святої Землі було перебування у святому місці Єрусалимі. Місто, коріння якого стисло пов'язане з початком юдаїзму, християнства, а від VII в. також ісламу, мільйони людей на цілому світі найменують Вічним Містом. На сьогоднішній день у Єрусалимі проживає 600 тис. населення, серед яких число християн не дорівнює навіть одній десятці відсотка. Старовинне місто оточують мури довжиною 4 км, з 9-тма брамами, посеред яких 8 загальнодоступних і відкритих для всіх. Закритою залишається лише тзв. "Золота Брама". Від незапам'ятних часів Єрусалим був об'єктом важливих воєн, завоювань і підборювань різними народами. Відлунням цих подій є збережені за мурами старого міста єврейський, християнський, арменський та мусульманський райони. Досвід з минулого, історично підтверджений навіть тими, які заперечували існування Ісуса, залишили незатертий слід не тільки у письмах відомого старовинного історика Йосипа Флавія (37-103), автора творів про вибраний народ, священика та провідника повстання євреїв проти Риму у 66-77 років н. е., але перш за все у старовинних списаних на козячій шкірі ізраїльських документах Патріархів і їхніх продовжувачів, руїнах святинь, будівлях, інших історичних спорудах. Протягом довгих віків аж 20 різних національностей пробувало завойовувати собі це місто і правити у ньому. Сьогодні становить воно важливий центр так для ізраїльтян (в основному Святиня, побудована Саломоном, а потім перебудована Іродом Великим), як і для християн (з огляду та факт, що у ньому закінчив своє життя Ісус Христос), та мусульман, які вважають що з єрусалимських пагорбів їхній пророк Магомет відбув свою подорож до неба. Рік-річно Вічне Місто відвідує біля 5 млн туристів, посеред яких найбільшу частину (майже 75%) становлять Прочани-християни.

Наші відвідини Єрусалиму розпочали ми від Олівної Гори — найкращого обсерваційного пункту, з якого можна було побачити прекрасну і чудову панораму старого міста. Пройшовши Олівний город, Монастир св. Магдалини, залишивши позаду мусульманське кладовище та Православну Церкву (тзв. Білу Церкву) зупинились ми біля Базиліки Усіх Народів. У підніжжя цього костела лежить велика скеля — символ тривоги Ісуса Христа і Його молитви у Гетсеманському саду, коли просив Бога, якщо можливо, щоб забрав від Нього цей келих. Однак, остаточне змирення ("Не моя, а Твоя хай буде воля") — вияв піддання Богові. Грота Гетсемані відома ще тим, що у ній піймано Сина Божого та заведено на людській суд, який став початком Хресної Дороги, що завела до смерті.

Вся наша мандівка — своєрідне "п'яте євангеліє" Святого Письма, літера якого вела нас записаними у ньому подіями: узбіччям Олівної Гори (Dominus Fleuit), долиною Цедруну, стежками старого міста, у якому навідували ми м. ін. Каплицю Засудження, місце бічовання, Litostrotos і Via Dolorosa, та особливо місце смерті — Голгофу, на якій осягнуто вершину поєднання Бога з людиною, а через піднесений вгору хрест з розп'ятим на ньому Богом-Людиною — вічне поєднання Неба з землею. Св. Письмо, яке немов відчитували ми наново, стало своєрідним величезним словником і атла-

сом водночас, за вказівками якого ми йшли і слова якого допомагали нам крок по кроці відкривати корені християнства. Ажде ж Старий Завіт інтерпретований у світлі Нового, вказує невичерпне джерело натхнення усім, хто цього бажає. Не могли ми минути й інших основних для християнства місць, тобто Гробниці Господньої, Вичірника, у якому учні Христа разом з Його Матір'ю стали наповнені святим Духом, місця Христового Воскресіння та Вознесіння. Довга на 60 м і широка на 27 м Стіна Плачу, розташована у західній частині муру давньої Святині Соломона — святе прибіжище для євреїв. Назва "Стіна Плачу" взялася від того, що коли у 70 р. н. е. Святиню знищено, євреї дуже довго оплакували і жаліли її. Сьогодні називається її також Муром Синагоги. Нашу мандрівку єрусалимськими пагорбами завершили ми біля Костела Піяння Когути — символу арешту Петра.

Усім, які шукають нової "епіфанії"

Паломництво у біблійному значенні завжди мало радісний характер. Як повчає Старий Завіт, паломники йшли повільно, з піснею на устах; похід очолював флейтист, який грав на інструменті, від початку дороги аж до її завершення на святинній площі. Таким було і наше паломництво. З піснею і посмішкою на устах, з гарячим серцем переповненим любов'ю, радісні й щасливі, хоч і неодократно зболіли і фізично втомлені, мандрували ми біблійними слідами, низько схиляли голови перед Божими іконами, кожного дня ревно і наполегливо молились у святинях просячи Богоматір про заступництво та випрошення якже ж потрібних ласк не тільки нам самим, але також іншим, кожен-бо з паломників вибрався в цю далеку дорогу з конкретними наміреннями відносно себе самого, своїх родин, близьких та знайомих.

Багато разів відлуння біблійних подій з'являлись в наших вухах чи то на Богослужіннях, чи у особистому вивченню і читанню святих Книг, перемикали вони перед очима нашої уяви, розпалювали змисли та доторкали найтонших струн серця. Однак, у сутичності з дійсністю стали вони лиш малесеньким почуттям. Невидимі уявлення, а те, що побачили власними очима та безпосередньо доторкнули власними змислами — важко передати словами. Крім побожних елементів, молитовних хвилин і розважання Св. Письма майже у кожному відвідуваному місці була і нагода зробити щось для тіла: насолодитися теплом азійського континенту, скористати з благ гарячих термічних джерел, відпочити на узбережжі Червоного моря і глянувши у його глибину насолоджуватися морськими скарбами та врешті-решт зазнати релаксу масажів "болотом" Мертвого моря. Дуже цікавим виявилось і те, що безпосередня зустріч з арабсько-жидівськими державами, дозволила нам відчутти ментально-побутову своєрідність цих країн, напр. позицію арабських жінок у суспільстві, їхнє місце в житті мужчини, спосіб поведінки, звичаї, одяг. Усе те часто міцно дивувало, але ще частіше породжувало в нас лиш одну думку — нам, європейцям дуже важко було б привикнути тут жити...

Свята Земля — знак віри, надії, любові. Такою є вимова рідної землі Спасителя світу і водночас духової батьківщини усіх християн. Сміливо і з повним переконанням можна

Фасад Базиліки Усіх Народів.

Узбіччя Голгофи.

Вид на Єрусалим.

сказати, що Свята Земля назначена багатьма знаками часів тисячолітньої історії, становить своєрідний центр паломництва Божого люду, який мандрує туди, щоб віднайти свою віру, збагатити її, наповнитися невмираючою надією та негасючою любов'ю. Такою є також вимова святинь, які протягом віків, через різні історично-політичні буревії та лихоліття неоднократно міняли власників та переходили з рук у руки і тепер знаходяться в орудуванні ісламу, юдаїзму, християнства. Слід підкреслити, що спокій, мир у Святій землі і в сьогоднішніх часах — рідкість, а конфлікти — щоденність.

Рефлексійне відлуння незбагненої тайни

Не можемо пізнати історичних подій Святої Землі інакше як тільки через керигмат, тобто проповідування святої Церкви, яке передали нам від непам'ятних часів пророки, наочні свідки минулих подій. Але можемо, не дивлячися на кошти, поїхати до Ізраїля, Палестини, Йорданії чи Єгипту, і там особисто доторкнутися тайни Спасіння, пам'ятаючи при тому одне, що вартості Святої Землі не можна міряти вартістю грошей. Побачене, відчуте, доторкнуте усіма змислами,

активно ще раз пережите, не може залишити сліду у наших душах та серцях. Тому теж кожна людина від'їжджає звідси зміненою, якби іншою, як була досі. На мою думку, кожен християнин принаймні раз у житті повинен побувати у Святій Землі, щоб наново відкрити коріння своєї віри.

На завершення моїх спогадів та рефлексій, які оминають подробиці і становлять лиш обрис, а не точний звіт пройденого шляху по святих місцях, хочу висловити слова глибокої вдячності перш за все Вроцлавсько-Гданському Владиці Володимиру, який підняв труд організації прощі, о. Мирону і сестрам монахиням (с. Олі, с. Василії, с. Мирославі, с. Стефанії та с. Вірі) за супровід у богослужіннях, духовну опіку та молитовну ревність й усім, які позитивно відгукнулися на пропозицію спільного проведення часу у Святій Землі. Помітним стає один, дуже корисний факт, що серед прочан зарисовується група, — приблизно 20-25 осіб, — які уже втретє, чи принаймні вдруге були учасниками спільного виїзду. Без сумніву, їх як перших, буде можна зарахувати до грона постійних учасників Прощі і на них спиратись у організації чергових паломницьких заходів.

Христина Мар'як

ЙОРДАНСЬКІ СВЯТКУВАННЯ В ПЕРЕМИШЛІ У МИНУЛОМУ

Величаві були Йорданські водосвяття у Львові, але ще величавіші були вони в княжому городі Перемишлі. У Львові воду святив сам Митрополит, а за австрійських часів, у цій традиційній, церковній процесії брав участь навіть цісарський намісник у Галичині. То все ж таки в цьому торжестві напевно відчувалося брак зовнішнього ефекту, а саме брак річки, на якій можна б святити воду. Тому-то львівські Йорданські водосвяття відбувалися на ринку, при одній із чотирьох криниць, щороку при іншій. Зате через Перемишль перепливає ріка Сян, яка найкраще відповідає йорданським водохрещенням і на якій вони відбувалися ще з княжих часів. З найстаршого Галицького літопису знаємо, що вже в XIII столітті відбувалися величаві Водосвяття.

У XIV столітті після втрати державної самостійності це свято на Сяні було національною маніфестацією в Перемишлі. З наказу польського короля Ягайла 1412 р. викинено з кафедральної церкви перемиського Владика і заборонено «схизматичські» процесії в місті. За похід над Сян під час Свят треба було зводити продовж століть формальні бої, а навіть оплачувати адміністраційній владі «копиткове» (вжиток) дороги і вихід поза оборонні мури міста.

Перерви в Йорданських водосвяттях на Сяні наступили щойно внаслідок воєнних подій, почавши від 1914 р. Перший раз у часі шестимісячної облоги Перемишля російською армією (від жовтня 1914 р. до березня 1915 р.), другий раз під час польсько-української війни (1918-1919 р.), вже за єпископа Йосафата Коциловського, третій раз з приходом більшовиків до Перемишля в часі II-ої світової війни (1940-1941 р.).

З другим приходом більшовиків у 1944 р. закінчилася історія Йорданських водохрещень на водах Сяну в Перемишлі.

У міжвоєнному часі йорданські Богослужіння починалися за старою традицією в перемиській кафедральній церкві вже о 5-тій годині вранці, а Свята Літургія починалася о восьмій.

До катедрі напливав натовп вірних з міста, передмість та околиць. Приходили делегації з церкви на Болоню, Вовчі, Пепекопанії і з зяньської церкви Отців Василян. Архиєрейську Святу Літургію служив Владика Йосафат Коциловський в асисті перемиських крилошан. Владика Йосафат виголошував торжественну проповідь, а його могутній, дзвінкий, баротонний голос підносив велич того Свята, як пам'ятають і сьогодні згадують старші люди — свідки тих торжеств. Співав хор питомців Духовної семінарії.

Після Св. Літургії виходила процесія з кафедральної церкви, формувався похід під проводом Владика, при співі колядок. Всі йшли вниз вулицями міста над Сян. В навечеря Богоявлення на Сяні вирізувано великих розмірів хрест з льоду, перед ним ставлено провізорний,

Владика Г. Лакота над Сяном (19.01.1937).

смерекою прикрашений престіл. Вірні оточували свого Владика, а хор питомців співав коляди. Владика благословив народ старовинним, з XVI ст., з грушевого дерева, трираменним хрестом, а народ у побожному совокупленні духа і з баньками спішив по свячену воду. За порядком стежили молоді «пластуни».

Після II світової війни, по насильному вивезенні Владика Йосафата Коциловського до Радянського Союзу і переселення українського греко-католицького населення з міста й цілого Посяння наступила довга перерва у Йорданських водосвятченнях на Сяні. В тому часі водохрещення відбувалося після Богослужіння перед церквою, де стояла в великих посудинах вода, а священник оточений натовпом вірних освячував її.

Так святив воду о. канонік Сильвестер Крупа — перший по війні парох Перемишля, бувший парох Журавиці в церкві Різдва Пресвятої Богородиці на Болоню, пізніше в костелі Пресвятого Серця Ісусового. Так теж святив воду покійний о. митрат Василь Гриник і довгі роки о. митрат Теодор Майкович.

Ту сумну обмеженість наших йорданських торжеств вдалося перервати в 1989 р. заходами о. митрата Теодора Майковича у президента міста Перемишля, який дав дозвіл відбутися освячення води на Сяні, але без організування офіційної процесії.

Всі вірні після Святої Літургії в церкві переходили над Сян. Там вже був підготовлений дерев'яний хрест, прикрашений вишивками і зеленими гілками. Коли всі вже були над річкою залунав могутній голос співаючих тропарі: «Глас Господній над водами кличе, промовляючи: прийдіте, прийміть усі духа премудрости, духа розуму, духа страху Божого, явленного Христа!». Цей спів і обряд освячення води на Сяні напевно неодному нагадував часи, коли-то воду освячував сам Владика Коциловський.

Йорданські святкування у 1990 році були для Перемишля більш щасливими, тому що воду на Сяні освячував вже наш владика кир Іван Мартиняк, а їх дальшим організатором був отець митрат Теодор Майкович — парох катедрі у Перемишлі.

Від 1996 року парохом у Перемишлі є отець митрат Євген Попович. Завдяки йому, по сьогоднішній день Йорданські святкування мають величавий прегарний характер. У урочистостях Богоявлення беруть участь вірні з Перемишля та околиць містечок: Хотинця, Поздзяча, Лучиць, Ярослава, Кобильниці та інших містечок. У Святій Літургії бере участь молодь з Української Школи ім. отця Маркіяна Шашкевича, а Службу Божу співає катедральний хор. Щорічно бере у них участь Президент міста Перемишля, представники суспільних організацій з Польщі та України.

У Перемишлі на Свято Богоявлення був присутній також владика Володимир Ющак ЧСВВ — Ординарій Вроцлавсько-Гданський, який брав участь у процесійному ході на ріку Сян і разом з Перемишлянами освячував воду.

У цьому році наш Митрополит Архієпископ Іван Мартиняк вже двадцять другий раз освятив воду на Сяні.

о. Богдан Степан

Йордан у Перемишлі. Воду освячує владика Констянтин Чехович (19 січня 1914 р.).

Процесійний хід над Сян з участю Владика Йосафата Коциловського (19 січня 1938 року). Усі фото з архіву о. Богдана Степана.

Сучасний Йордан у Перемишлі. Фото Дарій Дельманович.

*****

Допоможіть розшукати!

Товариство «Український народний дім» у Перемишлі звертається з проханням допомоги відшукати людей, яким щонебудь відомо про долю **Григорія Йодловського** та його дружини **Марії з дому Боднар**, які в роки II світової війни переховували в Перемишлі від нацистів єврейську дівчинку — **Йону Анну Вайс (Jona Anna Weiss)**. Пані Вайс, яка сьогодні проживає в Ізраїлі, прагне відшукати тих, які рятували її ризикуючи власним життям, та запросити ці особи (або їхніх рідних) відібрати медаль «Праведники народів світу».

За результатами досі проведеного розшуку достеменно знаємо, що Марія та Григорій Йодловські не залишилися в живих: Марія, з дому Боднар, що народилася 10 лютого 1911 р. в Хирині неподалік Перемишля, в сім'ї Михайла та Марії Боднарів, померла 28 червня 1956 р. в Перемишлі і тут спочила на місцевому цвинтарі. Також Григорій, народжений в Перемишлі 4 березня 1885 р. в сім'ї Кирила

та Анастасії, тут і помер 31 січня 1946 р. У них не було своїх дітей. Вдалось встановити, що Марія мала старшу сестру Євдокію, нар. 1905 р. — однак про її долю нічого не знаємо. Нічого невідомо також про родину Григорія.

До II світової війни сім'я Йодловських проживала в Перемишлі на вул. Рейтана і працювала в євреїв на прізвище Гальперн (Halpern). З приходом німців розпочалися дедалі жорстокіші переслідування місцевих євреїв і саме тоді Йодловські взяли на переховування народжену 14 березня 1941 р. дитину своїх пращодавців, а згодом (в 1942 р.) зареєстрували її як свою дочку, надаючи їй імена Анна Роксолана.

Всіх, хто володіє якою-небудь інформацією, що могла б допомогти встановити рідних Марії та Григорія Йодловських, просимо звертатися на адресу Товариства: «Український народний дім» у Перемишлі, 37-700 Przemyśl, ul. Kościuszki 5; e-mail: biuro@narodnyidim.org або за тел. +48 600986124.

Мої згадки про «далеку» Україну

Довгі зимові вечори спонукують до спогадів. Часто сягаємо думками до приємних подій, які мали місце під час теплих вакаційних місяців. Дивлячися різні фотографії з екскурсій в Україну, хочеться поділитися своїми враженнями від мандрівки «Козацькими шляхами», яку ми здійснили у другій половині липня поточного року. Як щороку в Україну веде нас Любомира Тхір.

Цього року ми виправилися в «далеку» Україну — на славне Запоріжжя та невідоме ще нам Азовське море. Подолали ми відстань понад 2000 км в доброму товаристві друзів з цілої Польщі та під мериторичною опікою знайомого екскурсовода зі Львова Зенона Боровця.

Спершу була коротка зустріч зі Львовом та Вінницею, опісля збагачували ми знання про Запоріжжя. Мандрівку «Козацькими стежками» ми почали від Хортиці. Це найбільший острів на Дніпрі (довжина 12 км, ширина 2,5 км) з багатим рослинним світом. 10 видів рослин острова занесено у Зелену книгу України, а 28 видів рослин, що охороняються, внесені до Червоної книги України. Надзвичайно багатий і тваринний світ: 690 видів безхребетних тварин та різноманітна фауна хребетних тварин — 52 видів риб, 221 вид птахів, 9 видів плазунів та 26 видів ссавців.

Сьогодні острів Хортиця це Національний заповідник зарахований до Семи Чудес України. В давнину — місце козацької слави. Саме тут була створена Хортицька Січ гетьманом Дмитром Вишневецьким, званим Байдою.

Січ була оточена ровом і десятиметровим частоколом. В середині фортеці знаходився майдан із церквою. Навколо майдану стояли хати звані куренями, в яких жили козаки, будинки старшини, писаря. Була також школа, де козаки вчилися грамоти. 60 відсотків козаків було грамотних. У 1775 році цариця Катерина II зруйнувала Запорозьку Січ.

Перебуваючи на Хортиці, ми відвідали єдиний в Україні Музей запорозького козацтва. Із зацікавленням всі дивилися музейні експозиції та слухали розповідей екскурсоводів про минуле і сьогодення України.

Далі наш маршрут вів до Дніпропетровська. Відвідали ми найстаріший в Україні Історичний музей ім. Д. Явірницького, заснований у 1849 р. У двоповерховому будинку знаходиться 100 тисяч експонатів із різних епох. Серед музейних предметів зберігаються археологічні пам'ятки, реліквії запорозького козацтва, стародруки, культова колекція, порцеляна, кераміка, ікони, живопис, вироби з каменю, меблі, зброя та багато інших пам'яток історії і культури.

Дніпропетровськ очарував нас своєю красою. Місто положене на берегах Дніпра, а вулиця Набережна особливо приваблює туристів, де багато кафе та гарна природа. Ми побачили також європейський стадіон на 30 тисяч місць, готовий на Євро 2012.

У дорозі на Азовське море, до Бердянська, ми зупинилися у Василівці, щоб познайомитися з історичним комплексом «Садиба поміщика Попова». Замок Попова — це перлина архітектури, аналогів якої немає ні на території колишнього СРСР, ні у східній Європі. Територія замку займає 5 га землі. Сьогодні збереглася лише частина цих оригінальних споруд, а саме: парадний в'їзд до замку, оглядова башта — шедевр будівництва світового значення, конюшня на 100 коней. На жаль, замок з року на рік попадає в руїну. Немає грошей, щоб його ремонтувати.

Далі був Мелітополь, який захопив нас «Кам'яною могилою». Це цікаве явище природи, де над рівнинним степом на 12 м здіймається велика кам'яна гора, складена приблизно з 3 тис. каменів різного розміру. Вчені встановили наявність у цьому місці особливої позитивної енергетики. Молодші екскурсанти піднімалися на верх гори, фотографували чудові краєвиди. На території заповідника знаходиться музей, в якому експонується понад 3 тис. стародавніх малюнків — від періоду пізнього палеоліту (20—16 тис. років до н. е.) до епохи бронзи і більш пізнього часу. У фондах музею зберігаються унікальні стародавні речі, кам'яні знаряддя, посуд.

У Бердянську, портовому містечку, ми зупинилися на три дні. Відбули ми об'їзду екскурсію по місту. Відвідали ми римо-католицький костел. Віднайшли ми також каплицю, в якій правляться греко-католицькі богослужіння. Участь у Літургії була для нас великим пережиттям. Ми бачили як щиро моляться кільканадцятиособова греко-католицька громада в маленькому приміщенні. Зустріч з вірними нас схвилювала, адже далеко на зрусіфікованому сході України ми почули українську мову та відчули патріотичний дух.

Автобусом ми переїхали вздовж Бердянської коси, яка втинається в глибину Азовсько-

Учасники нашої цікавої мандрівки по «далекій Україні».

Національний заповідник на Хортиці.

З великим зацікавленням слухаємо розповідей екскурсоводів.

Замок Попова — перлина архітектури, якій годі знайти аналогів.

го моря аж 23 км. Ширина коси доходить до 12 км. Найвужча частина коси має лише 20 м. Ми захоплювалися красою природи, загоряли на сонці та любовалися пестливими ударами теплих хвиль морської води.

Повертаючи до Польщі, ми зупинилися в Острозі, де стоїть замок з укріпленнями. В давнину землі ці були власністю князя Костянтина Острозького — мецената української культури, який у 1576 р. заснував перший на території Європи вищий навчальний заклад — Острозьку академію.

Останні гривні ми витратили в торговельному центрі у Рівному та подалися у напрямку Польщі.

Ми були вдоволені з поїздки. Побачили ми багато цікавих місць, музеїв, зустріли гарних людей. І хоча температура в Україні доходила до 40 градусів — це нам не заважало мандрувати цікавими шляхами. Вигідний з кондиціонером автобус, кави і чай в дорозі, цікаві розповіді екскурсовода зі Львова, спільні співи створювали чудову атмосферу. Приємно подорожувати по Україні, нашої Батьківщині та пізнавати її минуле і сучасне. Це все могло збутися завдяки пані Любі Тхір.

Велике спасибі пані Любо! До зустрічі за рік — маю таку надію. Поздоровляю усе миле товариство з автобусу.

Анна Логін

Празник Трьох Святителів

(Продовження з 2 сторінки)

свій подив, пошану, похвалу та почитання Трьох Святителів. Ось деякі з них: «Мужі Божі», «посуди вибрані», «колони й підпора Церкви», «Тройці поборники, благочестя заборолі», «божественні й мудрі вчителі» та інші.

Свята Церква закликає вірних до належної прослави Трьох Святителів: «Любителі празника, — співаємо на литії, — зійшовшись, славімо пісенними похвалами Христових Святителів, Отців славу, колони віри і вірних учителів і хронителів, кажучи: Радуйся, церковне світло, Василю премудрий, і стовпе непорушний. Радуйся, уме небесний, архиерею преславний, Григорію Богослове. Радуйся, Золотослове, всезолотий Йоане, покаяння ясний проповіднику.

о. Юліян Катрій, ЧСВВ. «Пізнай свій обряд»

З нагоди

XX-ліття „Благовіста”

складаємо щиросердечні слова подяки
головному редакторові журналу
і видавництва „Благовіст”

Богданові Тхіру

і Йоого співробітникам
за довголітній труд для нашої Церкви.
Нехай Господь благословить
на дальшу працю здоров'ям,
терпеливістю, витривалістю.
Бажаємо живої, доброзичливої
підтримки від людей
та багато добрих і творчих думок.

Греко-католицька Парафія у Гданську
Християнське Братство Св. Володимира

Єпархіяльний Конкурс „Ісус Христос навчає у притчах”

1. Мета конкурсу:

зацікавлення Святим Письмом у сім'ї, поглиблення знання про Святе Письмо, поглиблення християнського життя, скріплення релігійної totoжності, наслідування життя Ісуса Христа,

2. Учасники

Діти дошкільного віку, учні початкової школи — класів 1-3, учні початкової школи — класів 4-6, учнів гімназії.

3. Організатори та правила конкурсів

1. Організатори:

Конкурс відбувається за благословенням Вроцлавсько — Гданського Єпископа Кир Володимира Ющак.

Організатором конкурсу є Єпархіяльний Катехитичний Центр та Комісія до Справ Дітей та Молоді Вроцлавсько — Гданської Єпархії.

2. Правила:

роботи повинні бути самостійні, раніше не публіковані, та не нагороджені на інших конкурсах, кожна робота повинна бути підписана: ім'я та прізвище, вік, адреса, ім'я та прізвище катехита, парафії, назва притчі, для художнього конкурсу — формат А4. Учасники поносять кошти виготовлення, та пересилання робіт організатори застерігають собі право публікувати конкурсні роботи. Роботи не будуть повертатися.

4. Призи:

- переможці конкурсів отримують нагороди від організаторів,
- переможці конкурсів отримують нагороди на з'їздах дітей у Білому Борі та у Лігниці.

5. Час надсилання праць:

- виготовлені роботи слід надсилати до 10 травня 2011 року за адресою:

*s. Damiana Wilchowska
ul. Zwycięstwa 299
75 – 672 Koszalin*

*с. Меланія Кузьо
о. Марко Сосницький
о. Аркадій Трохановський*

Єпархіяльний Конкурс на плакат з нагоди 15-ліття існування Вроцлавсько –Гданської єпархії

1. Мета конкурсу

поглиблення знання про історію нашої Церкви, поглиблення знання про історію створення Вроцлавсько — Гданської Єпархії, поглиблення християнського життя, скріплення релігійної totoжності,

2. Учасники учні гімназії, середньої школи та студенти,

3. Організатори та правила конкурсів

а) Організатори:

Конкурс відбувається за благословенням Вроцлавсько — Гданського Єпископа Кир Володимира Ющак. Організатором конкурсу є Єпархіяльний Катехитичний Центр та Комісія до Справ Дітей та Молоді Вроцлавсько — Гданської Єпархії.

б) Правила:

Учасники конкурсу виконують малюнок на тему „15 ліття існування Вроцлавсько-Гданської Єпархії”, роботи повинні бути самостійні, раніше не публіковані, та не нагороджені на інших конкурсах, кожна робота повинна бути підписана: ім'я та прізвище, вік, адреса, парафія, для художнього конкурсу — формат А4. Учасники поносять кошти виготовлення, та пересилання робіт, організатори застерігають собі право публікувати конкурсні роботи, роботи не будуть повертатися.

Христос Раждається!

Дозвольте від імені Стипендіального фонду ім. Ярослави Поповської в Перемишлі поділитися радістю Різдва Христового і Нового Року та висловити глибоку вдячність усім добродіям та приятелям нашого Фонду, котрі протягом 2010 р. щедро допомагали українським школярам, серед яких:

Зенон Домініцький (Лемборк) — 1000 зол., Володимир Лешків (Гура) — 800 зол., Михайло Шевчик (Зелена Гора) — 510 зол., Ірина та Петро Стабішевські (Перемишль) — 500 зол., Ольга Кертичак (Варшава) — 500 зол., Марія Матейко (Перемишль) — 300 зол., Наталія Іваницька (Суш) — 200 зол., Роман Владика (Толькімці) — 100 зол., Петро Грицак (Кренфорд, США) — 300 ам. дол., Орест Загайкевич (Кренфорд, США) — 300 ам. дол., Кредитова Спілка «Будучність» (Торонто) — 500 кан. дол., пожертва в пам'ять бл.п. Семена Біди (Торонто) — 500 кан. дол., пожертви зібрані (замість квітів) на похороні бл. п. Ірини Турко (Перемишль) — 1000 зол.

Особливу вдячність за значну фінансову підтримку висловлюємо Фондові Бучинського при Українському Народному Союзі (Parsippany, США). Нашу найщирішу подяку окремо складаємо усім, хто призначив 1% від свого податку за 2009 рік на поповнення засобів нашого фонду.

Завдяки Вашим жертвам Фонд ім. Ярослави Поповської міг допомагати учням, які знаходяться у скрутному матеріальному становищі, доплачуючи до харчування, помешкання, проїзду до школи; уфундував також нагороди для учнів Шашкевичівки за успіхи в науці, спорті та досягнення в художній діяльності; придбав книжки для шкільної бібліотеки, допомагав у лікуванні хворих дітей; матеріально підтримував студентів та дошкільнят з українського садочка. Фонд наділив також кошти на потреби «Народного Дому» у Перемишлі та збереження некрополю в Пікуличах тощо.

Низький Вам за це уклін!

Усіх, хто бажає надати нашим дітям допомогу, ласкаво просимо надсилати пожертви на банківський рахунок:

Bank PEKAO S.A. II O. w Przemyslu
nr 21124017761111000019379610,

або чеком виставленим на:

Український Народний Дом в Прzemyslu
з допискою — „Fundusz Stypendialny”.

Наша адреса:

Український Народний Дом,
ul. Kościuszki 5, 37-700 Przemysl.

Нагадуємо також, що як у минулому, так і цього року, можна призначити 1% від свого податку за 2010 на потреби нашого фонду. Для цього потрібно під час заповнення PIT за 2010 рік в відповідні рубрики (в частині: „Wniosek o przekazanie 1% podatku”) вписати:

- номер KRS Товариства
“Український народний дім”: 0000304473
- повну назву ТУНД (польською мовою):
Stowarzyszenie „Український Народний Дом”
- обраховану Вами суму:
вартість 1% свого податку.
Хай 1% Вашого податку буде призначений на слушну справу!

*Рада Стипендіального фонду
ім. Ярослави Поповської*

4. Призи:

переможці конкурсів отримують нагороди від організаторів, переможці конкурсів отримують нагороди на Фестивалах Сакральної Творчості у Білому Борі та у Лігниці.

5. Час надсилання праць:

виготовлені роботи слід надсилати до 10 травня 2011 року за адресою:
*Ks. Arkadiusz Trochanowski
ul. Dolne Miasto 26/3
78-600 Walcz*

*с. Меланія Кузьо, о. Марко Сосницький
о. Аркадій Трохановський*

1 % на Українську Школу в Бартошицях

Директор Комплексу шкіл з українською мовою навчання в Бартошицях та презес Товариства „Калина” звертаються з проханням до людей доброї волі перерахувати 1% прибуткового податку на реалізацію дидактично-виховних завдань школи.

**Stowarzyszenie Absolwentów, Sympatyków,
Przyjaciół Szkoły Zespołu Szkół z Ukraińskim Językiem Nauczania „Kalyna” KRS: 0000208516**

Складаємо велику подяку усім, хто переказав 1% прибуткового податку за 2009 рік на допомогу у реалізації дидактично-виховних завдань Української школи у Бартошицях, а саме: Лідія Лойко (Барцяни), Петро Цалка (Круклянки), Іван Просінський, (Олава), Йосиф Присташ (Ліси), Михайло Зубальський (ДобреМісто), Патрик Дяків (Ольштин), Оксана і Богдан Ситчик, Лідзбарк Варм. Ольга Ломпа (Шваруни), Патриція Новаковська (Ліски), Ольга і Роман Михалики (Гданськ), Данута Стадницька, (Лава), Григорій Білас (Пенежно), Христина Чебанік (Круклянки), Михайло Доскоч (Барчево), Емілія Доскоч (Ольштин), Іванна і Микола Левкович (Семпополь), Катерина і Юрій Левкович (Варшава), Савіцький Семен (Камінськ), Савіцький Іреней Камінськ), Мажена Чаус, (Камінськ), Гонсьорек Рената, Масик Іванна, Романчук Андрій (Кандити).

Мешканці Бартошиць:

Рафал Балабух, Івона Стшедзінська, Ромуальд Адамович, Збігнев Жеймо, Данута і Володислав Рогун, Олександра Латанишин, Олександра Бздель, Ірина Михалюк, Ірина і Григорій Левкович, Ядвіга Блох, Івона і Марек П'єняк, Марія і Володислав Кійко, Моніка Суберляк-Шарек, Єва Вус, Артур Бічулевич, Веслав і Тереза Бічулевич, Дмитро Максимік, Марія і Адам Василик, Мирослава і Роман Палюшек, Наталія Осипович, Михайло Дуда, Мирослава Степанюк, Марія Трояновська, Ромуальд Київський, Агнета і Андрій Внукович, Іванна і Петро Креер, Петро і Моніка Стапай, Петро Чуляк, Дарій Сосновський, Данута Хадай, Івона Тетковська-Моршизна, Софія і Маріян Левкович, Ванда і Петро Дуда, Катерина Дуда, Гражина і Іван Коморкевич, Уршуля і Збігнев Мельник, Маргаретта Калічинська, Ромуальда Левандовська, Віолетта і Іреней Смеречанські, Анна і Мирослав Копитко, Тереза Стапай,

Мешканці Гурова Ілавецького:

Клімек Ірина, Чабай Ольга, Чабай Моніка, Аксьонова Вікторія, Тхір Роксана, Любомира і Богдан Тхір, Тоффель Катерина, Тоффель-Бураковська Марія, Бураковський Збігнев, Шиц Елеонора, Галун Любомір, Галун Іван, Галун Соня, Венц Мирослава, Венц Софія, Баб'як Данута, Демко Роман, Глінська Моніка, Гусак Іван, Янушко Тереза, Кравчук Аліція, Пельц Марія, Романчук Іванна, Романчук Мирослав, Шостак Євгенія, Рогун Володислав, Галан Володимир, о. Блажеєвський Христофор.

Наше Слово
— наша точка зору

ul. Kościeliska 7 | 03-614 Warszawa | tel.: 22 677 88 10
redakcja@nslowo.pl | www.nslowo.pl

БЛАГОВІСТ — суспільно-релігійний місячник. Видає Українська Католицька Церква у Польщі.

Редагує колегія: **о. синкел д-р Євген Попович, Богдан Тхір** (т) — секретар редакції (тел./факс дом. 89 761 05 21), **о. Богдан Панчак**

— богословський відділ, **Дарій Гаврилець** — технічна редакція, **о. Роберт Роса** — Вроцлавсько-Гданська єпархія.

Погляди авторів публікацій не завжди сходяться з точкою зору редакції.

Матеріалів не замовлених не відсилаємо. В оправданих випадках застерігаємо собі право виправляти і скорочувати авторські тексти.

Матеріали до публікації просимо висилати у машинописах або у чітких рукописах.

Kuria bp., ul. Basztowa 13, 37-700 Przemysl, tel/fax 16 678-78-68

e-mail: kuria@przemyslgr.opoka.org.pl

Kuria bp., Pl. Nankiera 15a, 50-140 Wroclaw, tel./fax 71 343-94-77,

fax 71 343-94-67, e-mail: konsystoria@wro-gda.opoka.org.pl

Adres «BLAHOWIST»; ul. Kościuszki 28/3, 11-220 Górowo Iławeckie

redakcji: e-mail: blahowist@poczta.onet.pl

Bank Spółdzielczy w Górowie II, Nr 08 8855 0004 2003 0006 3515 0001